

Handläggare
Lovisa Nerbrant
Telefon: 08-508 20 007
la Magnusson
Telefon: 08-508 20 122

Till
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd

Fortsatt driftsform för fritidsverksamheten för barn och unga

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande återropas som svar på som uppdrag beslutat av stadsdelsnämnden 2016-08-25.

Leif Kananen
Tf stadsdelsdirektör

Agneta Stenborg
Avdelningschef

Sammanfattning

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade 2016-08-25 att uppdra åt förvaltningen att se över fritidsverksamheten för barn och unga och om denna i någon del lämpar sig för upphandling. Vidare skulle möjligheterna för idéburen verksamhet att driva fritidsverksamhet för barn och unga undersökas och rutiner i upphandling och uppföljning ses över.

Stadsdelsområdes fritidsverksamhet för barn och unga uppdelade på fyra så kallade fritidsområden. Inom områden finns nio fritidsgårdar och fem parklekar.

Verksamheterna i område 1 och 2 drivs i dagsläget på entreprenad. Aktören har meddelat att de inte har intresse av ett förlängt avtal efter den första upphandlingsperioden.

Med bakgrund mot de särskilda behov som uppmärksammats i Östberga och Rågsved som påtalar att fritidsverksamheten bör inneha flexibilitet, dels för att möta uppkomna behov, dels för att möjliggöra för personalen att polisanmäla när så kräver anser förvaltningen att all fritidsverksamhet bör drivas av en och samma aktör, antingen helt i egen regi eller av annan aktör.

Ett offentligt upphandlat kontrakt den finansieringsform som är möjlig i juridisk mening. Kontraktskonstruktionen innebär betydande nackdelar i form av begränsad flexibilitet och svårigheter

i att kravställa de mjuka värden som till stor del utgör kvaliteten i verksamheten.

Förvaltningen förordar därför inte upphandling i någon del av fritidsverksamheten utan föreslår istället att hela fritidsverksamheten för barn och unga drivs i egen regi.

Bakgrund

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade 2016-08-25 att uppdra åt förvaltningen att se över fritidsverksamheten för barn och unga och om denna i någon del lämpar sig för upphandling. Detta utifrån övervägande om stadsdelarnas olika förutsättningar och samhällets behov av förebyggande verksamhet. Om ny upphandling förordades skulle förvaltningen även återkomma med tidsplan och hantering för ny upphandling. Nämnden beslutade även att uppdra åt förvaltningen att redovisa goda exempel i landet där fritidsverksamhet för barn och unga drivs på entreprenad. Vidare skulle möjligheterna för idéburen verksamhet att driva fritidsverksamhet för barn och unga undersökas och rutiner i upphandling och uppföljning ses över för att säkerställa att företag och intraprenader lever upp till sitt anbud.

Ärendet

I Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsområde är fritidsverksamheten för barn och unga uppdelade på fyra så kallade fritidsområden. Inom områdena finns nio fritidsgårdar och fem parklekar. Fritidsgårdarnas målgrupp är flickor och pojkar i åldern 13-17 år. Sammanfattningsvis är det övergripande målet för fritidsgårdarna att erbjuda alla ungdomar en meningsfull fritid och att fånga upp ungdomar i riskzon och länka dem vidare till adekvat stöd.

Parklekarna är öppna för barn, unga, deras föräldrar och anhöriga. Fokus ligger på utomhusaktiviteter som till exempel lekar, spel och skapande verksamhet.

Fritidsområde 1 ligger i stadsdelen Östberga och omfattar Östberga fritidsgård och Backens parklek. Fritidsområde 2 ligger i stadsdelarna Årsta och Gamla Enskede och omfattar Årsta fritidsgård och Dalens kvartersgård. Fritidsområde 3 består av fritidsgårdarna i Hagsätra, Rågsved och parklekarna Rågdalen i Rågsved och Stacken i Hagsätra. Fritidsområde 4 omfattar fritidsgårdarna i Enskede, Stureby, Högdalen och Örby och parklekarna Bandängens parklek i Bandhagen och Stamparkens parklek i Östberga. Örby fritidsgård har även en LSS-verksamhet en gång per vecka.

Fritidsområde 1 och 2 drivs på entreprenad av Omsorgsborgen AB sedan år 2014. Avtalet för Omsorgsborgen AB löper ut 2017-05-31.

Omsorgsborgen har meddelat förvaltningen att de inte har intresse av ett förlängt avtal efter den första upphandlingsperioden.

De områden som kan benämnas vara socioekonomiska utsatta är också de stadsdelar/områden där fritidsgårdarna har särskilda utmaningar. Det ska dock framhållas att förstörelse, våld och hot idag kan förekomma på alla fritidsgårdar.

I en genomgång av stadsdelsområdets fritidsgårdar är fritidsgården i Östberga den verksamhet som utmärker sig genom en problematik som idag inte finns i övriga områden. Fritidsgårdens personal har här blivit utsatt för hot. Hot och upplevelsen av hot kan påverka verksamhetens säkerhet för både personal och brukare. Generellt sett tycks det även finnas ett behov av att arbeta mer strategiskt med gruppen ungdomar som från och med 18 år inte får vistas på fritidsgårdarna. Mest utmärkande är detta problem dock på fritidsgården i Rågsved.

En gemensam utmaning för alla fritidsgårdarna är också att vara en tydlig antivåldsaktör med tydliga regler.

Förvaltningen finner att de särskilda behov och utmaningar som finns framför allt för fritidsgårdarna i Östberga och Rågsved behöver beaktas vid valet av framtida driftsform. De utmaningar som finns i dessa områden kräver god samverkan med såväl polisen som socialtjänsten men också en flexibilitet i verksamheterna. Ett exempel på flexibilitet i det här fallet är att personal vid behov under en tid kan jobba på en annan fritidsgård. Flexibilitet kan också handla om att relativt snabbt kunna möta uppkomna behov. Exempel på detta är bland andra Hagsätras fritidsgårds utökade verksamhet på eftermiddagar och Rågsveds fritidsgård som nu inlett ett arbete med RCC för att möta en grupp 18-åringars behov. En annan aspekt som kan vara av vikt i sammanhanget är det stadsdelsövergripande målet om heltidsanställningar. I dagsläget arbetar ofta anställda i flera verksamheter för att få en ihop en heltid.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för kultur, fritid och demokrati och inom stadsdelsdirektörens stab.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Med bakgrund mot de särskilda behov som uppmärksammats i Östberga och Rågsved som påtalar att fritidsverksamheten bör inneha flexibilitet, dels för att möta uppkomna behov, dels för att möjliggöra för personalen att polisanmäla när så kräver anser förvaltningen att all fritidsverksamhet bör drivas av en och samma aktör, antingen helt i egen regi eller av annan aktör.

Ett offentligt upphandlat kontrakt är den finansieringsform som är möjlig i juridisk mening.

Med kontraktskonstruktionen följer emellertid andra betydande nackdelar i form av begränsad flexibilitet och svårigheter i att kravställa de mjuka värden som till stor del utgör kvaliteten i verksamheten på ett sätt som är möjligt att följa upp. Mot bakgrund av de utmaningar som har identifierats för bland annat för verksamheten i Östberga anser förvaltningen att det är avgörande för verksamhetens ändamålsenlighet att den kan bedrivas med stor flexibilitet och anpassas utifrån utvecklingen i området från tid till annan.

Detta är svårt att uppnå genom ett offentligt upphandlat kontrakt eftersom nya omständigheter kan påverka såväl behovet av bemanning, öppettider, verksamhetens inriktning som andra ekonomiska faktorer. De eventuella tillkommande behov som kan förutses kan läggas in i avtalet i form av optioner, förutsatt att dessa optioner är tillräckligt konkret och tydligt beskrivna. Förvaltningen ser dock en risk för att de behov som uppstår inte är så förutsebara att de faller inom ramen för kontraktet eller tillåtna ändringar under dettas löptid. Väsentliga ändringar av avtalsvillkoren är i regel otillåtna och kan medföra att köpet av tjänsten utgör en otillåten direktupphandling.

Påvisade svårigheter med ett offentligt upphandlat kontrakt och särskilt med hänvisning till den risk som detta medför att hamna i otillåtna direktupphandlingar gör att förvaltningen inte förordar upphandling i någon del av fritidsverksamheten utan att hela fritidsverksamheten för barn och unga drivs i egen regi.

Slutligen vill även förvaltningen belysa den utvecklingspotential som drift i egen regi möjliggör då förvaltningens samtliga fritidsgårdar står inför ett större arbete med att införliva dess nya strategi. Häri finns möjligheter till en generell kvalitetshöjning och samordningsvinster i exempelvis utbildningsinsatser.

Bilagor

1. Underlag för beslut inför fortsatt driftsform av fritidsverksamhet för barn och unga. Del 1.
2. Underlag för beslut inför fortsatt driftsform av fritidsverksamhet för barn och unga. Del 2.